

UNTEN MAILLA

Omakustanneäänitteen tuottaminen

Matias Haavisto

Opinnäytetyö
Toukokuu 2011

Tekijä(t) HAAVISTO, Matias	Julkaisun laji Opinnäytetyö	Päivämäärä 16.5.2011
	Sivumäärä 19	Julkaisun kieli SUOMI
	Luottamuksellisuus ( ) saakka	Verkkojulkaisulupa myönnetty (X)
Työn nimi UNTEN MAILLA, Omakustanneäänitteen tuottaminen		
Koulutusohjelma Musiikin koulutusohjelma		
Työn ohjaaja(t) KORHONEN, Ari		
Toimeksiantaja(t) Matsque TMI		
<p>Äänitteen tuottamisen ympärille rakentuva musiikkiteollisuus on viime vuosina kokenut suuria muutoksia. Internetin palveluntarjoajien kautta mahdollistunut musiikin ilmainen levittäminen ja piratismi ovat näkyneet alalla CD-levyn myynnin lopahtamisena, jonka seurauksena alan eri toimijoiden, kuten levy-yhtiöiden ja musiikkikustantajien roolit ovat muuttuneet.</p> <p><i>Unten Mailla</i> opinnäytetyöni tavoitteena oli saattaa säveltämäni musiikkia julkaisukelpoiseen muotoon ja perehtyä omakustanneäänitteen tuottamiseen. Opinnäytetyöni taustalla oli vuosina 2009-2010 säveltämiäni kappaleita, jotka olin sovittanut kahdelle akustiselle kitaralle ja laululle yhteistyössä kitaristi Juha Savelan kanssa. Tuotin äänitteeni Drum Forest studiossa Viitasaarella joulukuussa 2010 ja huhtikuussa 2011. Suunnittelin levyn kannet, tuotelogot ja muun grafiikan. Painatin äänitteestä promoerän CD-formaattiin ja julkaisin äänitteen MP3-formaatissa myspaceen, youtuben ja facebookin Internetsivustoilla. Lisäksi selvitin, miten äänitteen tuottamiseen liittyvät tekijänoikeusasiat hoidetaan asianmukaisesti.</p> <p>Jatkossa käytän julkaisemaani äänitettä promootiotarkoituksiin ja pyrin tekemään yhteistyötä musiikkialan eri toimijoiden kanssa. Tulevaisuuden tavoitteena on tuottaa lisää musiikkia yhteistyössä jonkin alan levy-yhtiön ja musiikkikustantajan kanssa.</p>		
Avainsanat (asiasanat) Omakustannelevy, musiikin tuottaminen, musiikkibisnes		
Muut tiedot Liitteenä CD-julkaisu		

Author(s) HAAVISTO, Matias	Type of publication Bachelor's / Master's Thesis	Date 16052011
	Pages 19	Language Finnish
	Confidential ☐ Until	Permission for web publication ☒ (X)
Title UNTEN MAILLA, producing one's own recorded material		
Degree Programme Degree programme in music		
Tutor(s) KORHONEN, Ari		
Assigned by Matsque TMI		
<p>Abstract</p> <p>There have been dramatic changes in the music industry during the last few years. Some of the biggest changes have been caused by the Internet. Compact discs do not sell as well as they used to due to legal distribution channels and piracy on the Internet. The role of recording companies, music publishers and music management has changed. The artist is now much more responsible for financing and producing his own work. The focus of this thesis is on how to publish original music in digital format. The music in question was recorded at Drum Forest Studio in Viitasaari and was produced by the author of the thesis, who also designed the CD-case and labels. After completion of these steps, familiarity was acquired with copyright matters and with issues concerning publishing music in CD-format. Possibilities will be explored for the promotion of this music on Internet channels and by making it available to potential business partners.</p>		
Keywords Music production, music industry		
Miscellaneous		

SISÄLTÖ

1 JOHDANTO	4
2 MUSIIKIN TUOTTAMINEN	5
2.1 SUOMESSA	5
2.2 RAKENNEMUUTOKSET	5
2.3 ARTISTI JA YHTEISTYÖKUMPPANIT	8
2.4 LEVYTYSSOPIMUS	9
2.5 SÄHKÖINEN TALLENNE	10
2.6 TEKIJÄNOIKEUDET	11
3 UNTEN MAILLA LEVYN ÄÄNITYKSET	12
3.1 LÄHTÖKOHDAT, TAVOITTEET JA VALMISTAUTUMINEN	12
3.2 DRUM FOREST STUDIO, VIITASAARI	13
3.2.1 15.12.2010	13
3.2.2 16.12.2010	14
3.2.3 17.12.2010	14
3.3 JÄLKIÄÄNITYKSET	14
3.3.1 19-20.4.2011	14
3.3.2 26.4.2011	15
3.4 JULKAISEMINEN	15
3.5 POHDINTA	16
LÄHTEET:	18
LIITTEET:	18
LIITE1. <i>UNTEN MAILLA</i> CD-JULKAISU	

1 Johdanto

Musiikin säveltäminen on ollut osa minua jo lapsesta lähtien. Lapsuudessani vietin paljon aikaa mummolassa, jossa teimme serkkuni kanssa musiikkia vailla päämäärää tai tarkoitusta – musiikin tekeminen oli tuolloin eräänlaista leikkimistä. Instrumenteiksi kävivät hyvin peltitynnyrit, puupalikat ja ullakolta löydetty balalaikka ja basso. Myöhemmin instrumentointi laajeni rumpu- ja kitarahankintojen myötä. Musiikin tekemisessä oli tuolloin täydellisen rehellinen ote, johon eivät tuottaja tai markkinatalouden vaatimukset päässeet vaikuttamaan. Musiikin tekeminen lakkasi kun lähes loppuun asti kulutettu C-kasetti tuli täyteen musiikkia. Julkaisu oli valmis arkistoitavaksi mummolan kirjahyllyn lokerikkoon, jossa se lepää vieläkin.

Veden virrattua n. 20 vuotta, on musiikin tekeminen jatkunut muotoaan muuttaen ja jalostuen. Tällä hetkellä teen musiikkia yhtyeille ja artisteille niiden ”vaatimusten” mukaan. Samalla syntyy myös biisejä, jotka tunnistan niin omiksi, etten voi antaa niitä eteenpäin muiden käytettäväksi. Näitä biisejä on syntynyt sen verran, että on mielestäni aika tallentaa ne julkaisukelpoiseen muotoon.

Opinnäytetyöni aihe on siis ollut pääpiirteiltään selvä jo pitkään. Lähtökohtana opinnäytetyössäni on oman musiikin tuottaminen ja saattaminen markkinoille. Opetustyössä tämän prosessin tuomasta kokemuksesta on paljon hyötyä. Esimerkiksi bändiohjauksessa on tullut vastaan tilanteita, joissa tietämys musiikkibisneksestä on tarpeen. Nuoret ovat innokkaita tuottamaan omaa musiikkia, mutta oikeat kanavat ja kontaktit vain ovat usein vaikeasti löydettävissä.

2 Musiikin tuottaminen

2.1 Suomessa

Musiikkikulttuurissa eletään murrosaikaa. Sama toteamus pätee niin Suomessa, kuin muuallakin maailmassa. Musiikin julkaiseminen internetissä toimivien palveluntarjoajien kautta on hiljalleen nousemassa cd-formaatin ohitse. Musiikkia ei siis enää haeta levykaupan hyllyltä, vaan sitä ladataan internetissä olevilta tahoilta. Suomessa musiikin markkinointi on ollut vähäisen väkiluvun vuoksi melko minimalistista verrattuna esimerkiksi väkiluvultaan n. 80 miljoonan suuruiseen Saksaan. Suomalaiset kansainvälisellä kielellä toimivat yhtyeet ovat saaneet oven auki Eurooppaan juuri Saksan kautta. Toisaalta Suomesta on vaikea ponnistaa englanninkielisenä yhtyeenä – Suomessa englanninkielellä esiintyvän yhtyeen täytyy ensin tavoittaa yleisö, saada vahvat yhteistyökumppanit ja samalla kilpailla ulkomaalaisten yhtyeiden kanssa, mikä on useimmiten liiankin vaikeaa. Ehkä asiaan vaikuttaa esimerkiksi se, että Suomeen musiikin uusimmat tuulahdukset saapuvat vasta noin vuoden sen jälkeen kun brittiensaarilla tyyli on menossa muodista. Monet Suomessa kotimaan kielellä itsensä läpilyöneet yhtyeet ovat turhaan yrittäneet kansainvälistää itsensä kieltä vaihtamalla. Mutta entäpä suomenkielinen, kotimainen musiikki ja sen tulevaisuus? Suomenkielisellä musiikilla ei ole, eikä todennäköisesti tule olemaan kansainvälisellä tasolla olevaa kysyntää, vaan sen kysyntään riittää vastaamaan muutama kotimainen artisti tai yhtye. Näiden omien argumenttien jälkeen on syytä kääntää katse alan ammattilaisten näkemyksiin.

2.2 Rakennemuutokset

Musiikkialan rakennemuutoksesta uutta tietoa ovat kirjoittaneet Mika Karhumaa, Ida Lehtman ja Jone Nikula teoksessa *Musiikki liiketoimintana (2010)*. Alan muutoksien taustalla ovat mm. tekniikan kehitys, markkinatalouden paine,

yksinoikeuksien uudelleen määrittely, piratismi ja uusien formaattien, kuten internet-jakelun yleistyminen. Karhumaa ja muut ovat keränneet tuoreinta tietoa musiikkialan muutoksista mm. haastatteleamalla alan ammattilaisia. Suurelle yleisölle selvin muutos alalla lienee erilaisten musiikin julkaisuformaattien yleistyminen. Esimerkiksi Myspace on internetissä operoiva kanava, jonka kautta kuka tahansa voi julkaista ja levittää omaa musiikkiaan – ilmaiseksi, mutta ilman korvauksia tietenkin. (Karhumaa, Lehtman, Nikula 2010, 19-21.)

Rakennemuutokset voidaan lokeroida viiteen alueeseen: fyysisten tuotteiden jakelun väheneminen, roolijaot artistien ja yhteistyökumppanien välillä, tekijänoikeuksien muutokset, levy-yhtiöiden roolimutokset, managementin merkityksen korostuminen. (Karhumaa ym. 2010, 20-21.)

Fyysiset tuotteet ja ennen kaikkea cd-levy on niin sanotusti jäämässä hyllyyn. Cd-levyn jakelu on vähentynyt viime vuosina huomattavasti, mikä johtuu musiikin jakeluun liittyvän tekniikan kehityksestä. Internet tarjoaa mahdollisuuksia ladata musiikkia lisensseistä riippuen joko ilmaiseksi tai tiettyä vastiketta vastaan. Ammattimaiseen toimintaan liittyekin vastikkeen eli tietyn hinnan asettaminen ladattavan musiikkituotteen ylle. Ilmaisia kanavia on myös olemassa, mutta tällaisten käyttö ei tue artistin toimintaa. Internet toimii myös aktiivisena ja useissa tapauksissa myös ilmaisena promootiokanavana. Erilaisten ilmaisten sosiaalisten medioiden kautta johdatellaan kävijöitä artistien kotisivuille, joissa taas kerrotaan, mitä kautta voi asianmukaisesti ladata artistin musiikkia. Esimerkiksi Applen ylläpitämä iTunes verkkokauppa toimii tällaisena palveluntarjoajana. (Karhumaa ym. 2010, 21-23.)

Roolijaot artistien ja yhteistyökumppanien välillä ovat monimuotoistuneet. Artistien kanssa toimivat tahot ovat joutuneet jatkuvuuden nimissä laajentamaan toimialaansa. Esimerkiksi ohjelmatoimistot ovat usein ottaneet managementin osaksi toimintaansa. Levy-yhtiöt taas ovat ottaneet musiikkikustannuksen vastuulleen. Tämä viestii siis alan kokonaisvaltaisesta kaupallistumisesta, mikä ilmenee toimenkuvien laajenemisena – yhteen asiaan keskittyminen ei enää riitä. (Karhumaa ym. 2010, 23.)

Tekijänoikeuksiin liittyvien sopimusten muutokset ovat osaltaan hämmentäneet soppaa lähinnä artistin osalta. Tekijänoikeuksien yhteisomistajuus on tullut tutuksi termiksi sopimuksia laadittaessa. Esimerkiksi jos albumi tuotetaan artistin ja levy-yhtiön yhteisellä rahoituksella, voidaan sopia master-nauhan yhteisestä omistajuudesta taloudellisten panosten mukaisesti. Tällaisessa tilanteessa artistin on syytä olla perillä sopimuksen sisällöstä ja kauaskantoisista vaikutuksista. Uran alussa moni artisti erehtyykin tekemään ns. ”orjasopimuksen”, jonka mukaan levy-yhtiöllä on lähes tulkoon kaikki saneluoikeudet, mitä tulee tallenteisiin ja esiintymisiinkin. (Karhumaa ym. 2010, 23-24.)

Neljäntenä muutoksena voidaan nähdä levy-yhtiöiden roolin muuttuminen ensirahoittajan tai mainostoimiston suuntaiseen malliin, jossa tuotanto on pilkottu osiin ja ulkoistettu. Artistin osallistuminen markkinoinnin ja tuotannon kustannuksiin on nykyään jo tavallista. Tässä tapauksessa riski on myös artistilla ja rojaltien osuus luonnollisesti suurempi. (Karhumaa ym. 2010, 24-25.)

Viimeisenä konkreettisenä muutoksena nousee Karhumaan mukaan kokonaisvaltaisen managementin syntyminen. Tällaisella managementilla on ikään kuin kaikki artistin koneistoa koskevat langat käsissään. Toisin sanoen management on mukana kaikilla alan liiketoiminnan alueilla, joilla on keskenään välillisiä vaikutuksia. Esimerkiksi levymyynnin vaikutus esiintymiskysyntään on vaikutusalue, josta managementin on oltava selvillä. (Karhumaa ym. 2010, 25.)

Omassa tilanteessani, jossa yhteistyökumppaneita vasta lähestytään, on etukäteen oltava selvillä optimaalisimmat tahot, joita lähestyä. Henkilökohtaiset suhteet ovat erittäin tärkeässä asemassa uraetenemisen kannalta. Suhteita taas syntyy tekemällä yhteistyötä musiikkialan eri toimijoiden kanssa. Rakennemuutokset näkyvät oman levyni esille tuonnissa positiivisessa mielessä siten, että nykypäivänä suositaan ns. valmiin master-levyn jakelua ja markkinointia. Harvemmin on enää olemassa sopimuksia joissa levy-yhtiö tai musiikkikustantaja maksaa levyn tuotannosta koituvat kulut, kuten äänityskulut. Kuten aiemmin mainitsin, artistin osuus on kasvanut riskin ja toisaalta rojaltien

osalta. Itselläni on siis tarjota valmis paketti, joka tarvitsee managementin, jakelijan ja ohjelmatoimiston. Alan rakennemuutoksen myötä parhaassa tapauksessa nämä tekijät löytyvät saman katon alta. Hidasteena tai esteenä näen alan tämänhetkisen epävarmuuden – levy-yhtiöt ovat hyvin varauksellisella ja tarkkailevalla kannalla. Toisaalta jos tuote on hyvä, niin miksi levy-yhtiö ei antaisi sille mahdollisuutta artistin ja itsensä kannalta järkevissä puitteissa. On tärkeää, että työsuhde on molemmille osapuolille mielekäs. Mielekkyyden mitta on luonnollisesti kustannuksissa ja ajan käytössä. Mielekäs sopimus ei ole sellainen, jossa riski on esimerkiksi pelkästään artistilla.

2.3 Artisti ja yhteistyökumppanit

Levy-yhtiö on taho, jolle annetaan määräajaksi oikeus julkaista artistin tuotantoa cd-levyllä tai Internetin palveluntarjoajien kautta. Äänitteen myynnistä levy-yhtiö maksaa artistille sovitun suuruista rojaltia. Normaalisti Internetin kautta myydyistä tuotteista levy-yhtiö pyrkii maksamaan n. 25% pienempää rojaltia kuin cd-levyjen myynnistä. Muusikkojen liiton mukaan vähennys on pöyristyttävä ja epäoikeudenmukainen. Nykyajan suuntaus alkaa olla se, että artisti hoitaa itse äänitteen tuottamisesta koituvat kulut ja levy-yhtiö toimii äänitteen välittäjänä. Näin ollen artisti omistaa oikeudet master-nauhaan ja voi sopia lisensseistä paremmasta asemasta katsoen kuin aiemmin. Levy-yhtiön perinteiseen toimintaan on kuulunut musiikin tallentamiseen liittyvien kulujen hoito (esim. studiokulut). Uuden suuntauksen mukaan sen toiminta lähentelee musiikkikustannusta. (Muusikkojen liiton verkkosivut.)

Musiikkikustantaja nimensä mukaisesti kustantaa tallenteen julkaisusta koituvat kulut ja saattaa julkaisun yleisön saataville. Kustannussopimuksen luonteeseen kuuluu, että artisti luovuttaa sovitut tekijänoikeutensa kustantajalle. Kustannussopimukselle ei ole laissa määrätty tiettyä muotoa, mutta kustannusalalla on vakiintunut eräänlainen sopimuksellinen standardi, joka on yleisesti käytössä. (Suomen musiikkikustantajat ry:n verkkosivut.)

Management tai maallikoille tutumpi käsite manageri on artistin yhteistyökumppani, joka toimii yhteistyölinkkinä artistin ja artistin tilaajien välillä, niin positiivisissa, kuin negatiivisissakin tilanteissa. Managementin ja artistin välinen sopimus on aina tapauskohtaisesti artistille ja managerille itselleen sopivaksi räätälöity. Managementin ensisijaisiin tehtäviin kuuluu artistin liiketoiminnan organisointi ja urasuunnittelu, mutta ei esimerkiksi esiintymistilanteiden toteutus tai levytyssopimuksien solmiminen. Managementin luonne on kaiken kaikkiaan värikäs labyrintti, josta artistin on hyvä olla selvillä sopimuksia laadittaessa – normaalisti managementin palkkio on komissioluonteinen, eli sidoksissa artistin menestykseen. Manageri on joka tapauksessa artistille tärkeä yhteistyökumppani ja lähin linkki musiikkiteollisuuteen. (Karhumaa ym. 2010, 155-183.)

Agentti on normaalisti yksi henkilö, joka toimii artistin kannalta ikään kuin etulinjan tiedustelijana. Agentti saa oikeudet sopia artistille esiintymisiä tapauskohtaisesti sovittujen ehtojen mukaisesti. (Karhumaa ym. 2010, 28-29.)

Ohjelmatoimisto on agenttia laajempi käsite, yritys, joka markkinoi artistin esiintymisiä niitä ostaville tahoille. Ohjelmatoimisto vastaa esiintymisiin liittyvistä lakisäateistä, verotuksesta ja käytännön toteutuksesta. (Karhumaa ym. 2010, 29.)

2.4 Levytyssopimus

Levytyssopimuksen tarkoitus on määrittää artistin ja levy-yhtiön väliset tekijänoikeuksiin ja niiden lähellä oleviin oikeuksiin (lähioikeuksiin) liittyvät osuudet. Tekijänoikeudet pitää sisällään säveltäjien, sanoittajien ja sovittajien oikeuksia ja lähioikeudet puolestaan koskevat tallenteella toimivia muusikoita ja tuottajia. Levytyssopimuksessa on kysymys siitä, että artisti luovuttaa alun perin itselleen kuuluneita oikeuksiaan levy-yhtiölle. Nämä oikeudet koskevat normaalisti lähioikeuksien taloudellisia tekijöitä. Luovutukseen liittyviä oikeuksia voidaan määritellä seuraavasti;

- a) **laajuus:** kappaleiden tuottaminen äänitys tilanteessa, sekä saattaminen yleisön saataville.
- b) **sisältö:** miltä osin artistin musiikillinen tuotanto kuuluu sopimukseen.
- c) **vahvuus:** kuinka paljon levy-yhtiöllä on oikeus rajoittaa artistin toimintaa esimerkiksi esiintymisten ja "featuring" vierailujen osalta.
- d) **luovutuksen kesto:** sopimuksen ajalliseen pituuteen liittyy molemmin puolisista menestykseen, kannattavuuteen, jatkuvuuteen ja odotusarvoon liittyviä optioita.
- e) **luovutuksen hinta:** levy-yhtiö maksaa sopimuksen mukaisesti artistille vastiketta "rojalteja" luovutettujen oikeuksien käytöstä.

Toisin sanoen artisti saa prosentuaalisen osuuden jokaisesta myydyistä äänitteistä. Artisti siis sopii levy-yhtiön kanssa, miten levyn tuotanto käytännössä toteutetaan ja millaiset oikeudet levy-yhtiöllä on tallenteeseen ja artistin imagoon liittyvään toimintaan. Sopimuksessa määritellään myös, kuinka vahva ajallinen sidos artistin ja levy-yhtiön välillä on. Sopimus voi olla luonteeltaan kokeileva, lyhytkestoiseen suosioon pohjautuva tai pidempään uraan tähtäävä. (Karhumaa ym. 2010, 63-69.)

2.5 Sähköinen tallenne

Viimeisen 30 vuoden aikana musiikin formaattiin tuottaminen on elänyt jatkuvassa muutoksessa. Vinyyliä on seurannut C-kasetti, jonka kysynnän ja tarjonnan vähennyttyä MD ja CD ovat olleet suosituimpia fyysisiä tuotteita. CD-levyn hiljalleen hävitessä markkinoilta ollaan siirrytty sähköiseen jakeluun, jonka yleisimpänä ilmenemismuotona on musiikin tarjoaminen MP3-formaatissa. Tämä varmasti useimmille tuttu tiedostotyyppi on palveluntarjoajasta ja lisensseistä riippuen ladattavissa Internetin eri lähteistä, kuten iTunes ja Myspace. Kun puhutaan sähköisestä tallenteesta, on kyseessä niin sanotusti ei-fyysinen tuote, jonka jakelumahdollisuudet ovat hyvin toisenlaiset kuin aiemmillä formaateilla.

Karhumaan ja muiden mukaan kuitenkin äänitetuotantoa on edelleen syytä tarkastella CD-levyn tuotannon näkökulmasta. Alan rakennemuutosten jälkeenkkin tallenneteollisuuden lainalaisuudet ovat aina samat:

”Hyödyntämismahdollisuuksien kasvussakin on lopulta aina kysymys kantatallenteen (masternauhan) käyttämisestä.” (Karhumaa ym. 2010, 63).

2.6 Tekijänoikeudet

Tekijänoikeudet käsite pitää sisällään paljon sellaista byrokratiaa, jonka läpäisemiseen tarvitaan tietoa eri järjestöistä ja niiden kanssa hoidettavista asioista. Erityisesti musiikin tuottajan on oltava tietoinen siitä, miten musiikkia julkaistaan niin, että tekijät ja oikeudenhaltijat saavat laissa määrätyt korvaukset musiikkinsa käytöstä. Tuottajalla on siis ilmoitusvastuu ja tekijänoikeusjärjestöillä vastuu valvonnasta. Nostan seuraavaksi esiin tärkeimmät Suomessa toimivat tekijänoikeusjärjestöt ja keskeisimmät niiden kanssa hoidettavat musiikin tuottamiseen liittyvät käytännön asiat.

Teosto ry on säveltäjien, sanoittajien, sovittajien ja musiikin kustantajien tekijänoikeusjärjestö, joka kerää ja tilittää musiikin tekijöille ja kustantajille korvaukset heidän musiikkinsa julkisesta esittämisestä ja tallentamisesta. (Teoston verkkosivut.)

Gramex on tekijänoikeusjärjestö joka kerää korvaukset äänitteiden ja musiikkivideoiden julkisesta esittämisestä Gramexin asiakkaille eli muusikoille, solisteille, kapellimestareille ja äänitteiden tuottajille. (Gramexin verkkosivut.)

Musiikkituottajat – IFPI ry musiikkialan on kattojärjestö, jonka tehtävänä on pitää suomalaisen musiikkiteollisuuden perupilarit pystyssä. (IFPI:n verkkosivut.)

Tuottajakoodi

IFPI antaa jokaiselle levymerkille oman tuottajakoodin, joka tulee osaksi kappalekohtaista isrc-koodia. (IFPI:n verkkosivut.)

Isrc-koodi

Isrc-koodi on kappalekohtainen, tuottajan antama koodi, joka asennetaan digitaalisena numerosarjana valmiiseen master-levvyyn PQ-koodauksen yhteydessä. Isrc:n avulla pystytään tarkasti kartoittamaan kappaleiden julkiset esityskerrat ja näin turvaamaan tekijänoikeuksia. (IFPI:n verkkosivut.)

Levykoodi

Levykoodi on välttämätön maksimissaan 19 merkin pituinen tunnus, jonka tuottaja antaa äänitteelle itse. Tavallisesti koodi on kirjain-numero yhdistelmä. (Teoston verkkosivut.)

Tallennelupahakemus

Teoston asiakkaan on haettava tallennuslupa koskien Teostolle ilmoitettuja kappaleita. Tallennuslupa on maksullinen jos painoksen suuruus ylittää 1000 kpl tai jos kyseessä ei ole julkaisun ensi painos, jonka esimerkiksi yritys tai yhdistys julkaisee. Käytännössä maksuton tallennelupa on suunnattu pienempien tahojen omakustanteisille julkaisuille. (Teoston verkkosivut.)

Ääniteilmoitus

Gramexille tehtävästä ääniteilmoituksesta käy ilmi mm. äänitteellä esiintyvät muusikot ja ääniraitojen määrät, sekä isrc-koodit ja levykoodi. Äänitteen tuottaja on velvollinen ilmoituksen tekemiseen. (Gramexin verkkosivut.)

3 Unten Mailla levyn äänitykset

3.1 Lähtökohdat, tavoitteet ja valmistautuminen

Syksyllä 2010 opinnäytetyöni lähtökohtana on pöytälaatikko, jossa lojuu kasa papereita, luonnostelmia ja tekeleitä, jotka ovat jo käyneet läpi luomisen tuskaisen prosessin. Voidaan siis sanoa, että kirjoittamani biisit ovat jokseenkin

valmiita – ainakin siinä pisteessä, että studioon on mahdollista lähteä. Tavoitteena on saada äänitettyä ja tuotettua viisi raitaa sisältävä master-nauha, jota voi tarjota yhteistyökumppaneille, kuten esimerkiksi levy-yhtiöille. Biisit ovat luonteeltaan hyvin pelkistettyjä, joten kahdelle kitaralle läpi sovitettu kokonaisuus ei laulun lisäksi kaipaa oikeastaan mitään. Tai itse asiassa tätä mieltä olin ennen studioon menoa.

Kappaleiden valmistelu ennen studiosessiota on ollut n. vuoden mittainen epäsäännöllinen prosessi. Olemme tehneet kitaristi Juha Savelan kanssa pitkäjänteistä työtä biisien parissa. Jyväskylässä toimiva live-musiikki klubi Poppari on ollut erinomainen paikka kokeilla omia biisejä elävän yleisön läsnä ollessa. Tällä tavalla biisit ovat vähän itsestään ja välillä pakonkin edessä tulleet valmiiksi. Studioon meneminen on ollut jo pitkään suunnitteilla, mutta ratkaiseva sysäys tapahtui kun kuulin Viitasaarella sijaitsevasta Drum Forest studiosta ja erityisesti sen erikoistumisesta akustisen muusikin äänittämiseen. Näin ollen varasinkin kyseiseltä studiolta kaksi päivää äänitystarkoitusta varten. Tarkoituksena olisi saada alkuun levytysprosessi – biisien määrään liittyviä tavoitteita ei liioin asetettu aika taulun niukkuuden vuoksi.

3.2 Drum Forest Studio, Viitasaari

3.2.1 15.12.2010

Drum Forest Studio sijaitsee Viitasaarella n. 100 kilometrin päässä Jyväskylästä ja nimensä mukaisesti metsässä. Ajamme kollegani Juha Savelan kanssa pientä metsätietä hieman epäuskoisena. Olemme jo varmoja, että eksyksissä ollaan - eihän näin syvältä voi mitään studiota löytyä. Pimeästä alkaa kuitenkin loistaa pihalyhtyjien himmeä valo. Vanhan kansakoulun portailla odottelee rakennuksen omistajaperheeseen kuuluva studiomestari Nikke Niemispelto. Miljöö on mitä parhain taiteelliselle toiminnalle. Ensimmäinen ilta menee tutustuessa äänitystiloihin – ja kalustoon. Hirsirunkoinen rakennus on akustiikaltaan juuri oikeanlainen akustisesti pehmeän soundin tuottamiseen. Vanhan luokkahuoneen, keittiön ja akustiset mittaukset läpikäynyt tarkkailuhuone käyvät läpi vertailun,

jonka johdosta päätetään aloittaa seuraavan päivän äänitykset tarkkailuhuoneessa.

3.2.2 16.12.2010

Ensimmäisenä äänityspäivänä keskityimme äänittämään akustisia kitaroita. Olosuhteet olivat mitä parhaimmat. Hyvän äänityskaluston ja sen äärellä operoivan ammattilaisen kanssa oli helppo ryhtyä työhön. Koko päivän saldo oli plusmerkkinen – viiteen kappaaleeseen saatiin äänitettyä kitarat.

3.2.3 17.12.2010

Klo 10.00 aamupäivällä aloitamme studiotyöt kuuntelemalla edellisen päivän tuotoksia ja pohtimalla mikkiteknisiä vaihtoehtoja. Laulujen äänitykseen päädytään käyttämään neljää Neumann-merkkistä pienikalvoista kondensaattorimikrofonia. Äänitysprosessi ei ole täysin mutkaton – äänitys- ja laulutekniset vaihtoehdot ja haasteet vievät aikaa ennen kuin ensimmäiset otot on hyväksytty äänitetty. Illan tullessa neljä kappaletta on lead-laulujen ja taustalaulujen osalta äänitetty. Seuraavaan sessioon jää siis vielä tekemistä. Vanhasta luokahuoneesta löytynyt harmoni nosti esille aivan uusia tuotannollisia visioita, joita pääsen kokeilemaan seuraavassa äänityssessiossa keväämmällä.

3.3 Jälkiäänitykset

3.3.1 19-20.4.2011

Jatkoin joulukuussa aloitettua äänitystyötä Drum Forest studiolla vasta n. neljän kuukauden kuluttua. Tässä ajassa on ehtinyt miettimään monenlaisia

musiikillisia tuotantoratkaisuja ja lähestymistapoja. Alun alkaen oli tarkoitus pitää kappaleet mahdollisimman ”kuivana” ja luomuna. Ajatukseni harmonin äänittämisestä on kuitenkin jatkuvasti ollut läsnä. Mietin usein, millaisia uudenlaisia soundeja voisi saada efektoimalla perinteistä harmonisoundia. Tämä olikin alue, johon tällä kertaa keskityttiin täysipainoisesti ja positiivisin tuloksin. Loppujen lopuksi jäljelle jäi vain kaksi kappaletta, joihin en olisi harmonia soittanut. Nikke Niemispellon ”plug in” tuntemus mahdollisti erilaisten efektimaailmojen kokeilun. Kauan ei tarvinnut etsiä ennen kuin harmonin soundi oli muokattu hieman atmosfääriseen, hammondin kaltaisen äänimaailman suuntaan. Tällainen tuotannollinen ratkaisu korosti juuri sitä, mitä halusinkin musiikistani esiin tuoda. Huhtikuun äänityssessiossa saatiin talteen myös puuttuvat lead- ja taustalaulut, sekä muutamia oheisraitoja esimerkiksi mandoliinilla soitettuna. Levyn tuottamisessa päävastuu on itselläni, mutta tällä kertaa paikan päällä oli Niemispellon lisäksi ideoimassa myös lahjakas biisin tekijä Antti Seppä, jonka jotkut ideat eivät voineet jäädä vaille huomiota. Kahden päivän aktiivisen tekemisen jälkeen näytti siltä, että kaikki tarvittava materiaali on äänitetty ja tuotannon seuraava vaihe olisi miksaus ja masterointi.

3.3.2 26.4.2011

Viimesellä Drum Forestin vierailulla keskityttiin miksaamaan kappaleet mahdollisimman yhtenäisen kuuloiseksi kokonaisuudeksi. Käytännössä siis kävimme kappaleet vielä tarkasti läpi, kuuntelimme balanssien tasot ja hioimme soundit kohdilleen. Miksausken jälkeen kappaleet vielä masteroitiin eli saatettiin lopulliseen muotoonsa.

3.4 Julkaiseminen

Koko tuotannon ideana on se, että kustannan itse äänityskulut ja promoon ja markkinointiin liittyvän äänitemateriaalin hankinnasta koituvat kulut.

Käytännössä siis lähetän master-nauhan jollekin cd-painoyritykselle painettavaksi. Esimerkiksi Z-Trading on tällainen Suomessa toimiva yritys. CD-julkaisun kannet suunnittelen itse ja painatan samalla yrityksellä, kuin levytkin. Ennen CD-levyn julkaisemista tulee lupa-asiat teoston, gramexin ja IFPI:n kanssa olla kunnossa. Käytännössä siis haen IFPI:ltä tuottajakoodin ja kappalekohtaiset isrc-koodit. Teostolta haen tallennusluvan ja teen Gramexille ääniteilmoituksen.

CD-julkaisun rinnalla vähintään yhtä tärkeä alue on Internetissä tapahtuva julkaiseminen. Master-äänite muunnetaan MP3 tai MP4 muotoon, jolloin kappaleiden julkaiseminen Internetin sosiaalisissa medioissa, kuten myspace, facebook ja youtube on mahdollista. Näistä myspace on hyvä paikka profiloida itsensä artistina ja markkinoida musiikkiaan esimerkiksi kutsumalla ihmisiä katsomaan profiiliaan vaikkapa facebookin kautta. Tässä asiassa on huonona puolena se, että kappaleiden latauksesta myspacen kautta ei saa teostokorvauksia – hyvä puoli on ilmainen promootiokanava.

3.5 Pohdinta

Opinnäytetyöni toteutus on ollut ennen kaikkea luova, mutta myös teoreettista taustatietoa hyödyntävä prosessi. Oman musiikin säveltäminen, sanoittaminen, sovittaminen, tuottaminen ja äänittäminen kuvaavat käsitteinä hyvin opinnäytetyöni luovaa osuutta. Äänitysprosessin käytännön toimien lisäksi myös teoreettisen kirjallisuuden yhteyteen kuului käytäntöä - asioimista tekijänoikeusjärjestöjen kanssa. Tekijänoikeusasioihin liittyvä teoreettinen tietopohja oli välttämätön perusta koko julkaisuprosessille. Tietämys musiikin tuottamiseen liittyvistä käytännön ja teorian toimista mahdollistaa musiikin julkaisemisen omalla levymerkilläni. Musiikkialalla on kuitenkin vaikea menestyä ilman yhteistyötä, joten varmasti tulenkin neuvottelemaan oman levyni jakelusta ja yhteistuotannosta alalla pidempään toimineiden tahojen kanssa. Opinnäytetyöni tuoma omakohtainen kokemus musiikin tuottamisesta tulee omalla tavallaan tukemaan myös opetustyötäni. Esimerkiksi bändiohjaajan on hyvä tietää, miten omaa musiikkituotetta kanavoidaan oikeaan suuntaan. Olen

kohdannut opetustyössäni periaatteessa valmiita yhtyeitä, jotka kysyvät ”miten tehdään demo?” Olen jatkossa valmis vastaamaan tällaisiin kysymyksiin ja kertomaan myös, mille tahoille omaa musiikkituotetta kannattaa tarjota.

LÄHTEET:

PAINETUT LÄHTEET:

Karhumaa, Mika., Lehtman, Ida & Nikula, Jone.2010:Musiikki liiketoimintana. Kustannusosakeyhtiö Teos. Helsinki.

VERKKOLÄHTEET:

Gramexin verkkosivut.

http://www.gramex.fi/fi/taiteilijat_ja_tuottajat/aanitteen_tuottaja/aaniteilmoitus. Viitattu 25.4.2011.

IFPI:n verkkosivut. <http://www.ifpi.fi/ifpi/>. Viitattu 30.4.2011.

Muusikkojen liiton verkkosivu.

http://www.musicfinland.com/sml/faq/faq_levy.html. Viitattu 3.5.2011.

Suomen musiikkikustantajat verkkosivu.

<http://www.musiikkikustantajat.fi/kustannussopimus.php>. Viitattu 25.4.2011

Teoston verkkosivut. http://www.teosto.fi/fi/mika_teosto_on.html. Viitattu 15.4.2011

LIITTEET:

Liite1. Unten Mailla CD-JULKAISU